17.2.2022

Poikonen Piritta

Eduskunnan talousvaliokunta

HE 229/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yleiseurooppalaisen yksilöllisen eläketuotteen tarjoamista ja jakelua koskevan Euroopan unionin asetuksen täydentämisestä sekä Finanssivalvonnasta annetun lain ja vakuutusyhtiölain muuttamisesta

FA kannattaa lisäeläkemarkkinan kehittämistä

- Finanssiala ry (FA) pitää komission tavoitetta lisäeläkesäästämisen kasvattamisesta kannatettavana.
- Eläkkeiden riittävyys on haaste myös Suomessa, vaikka täällä on kattava lakisääteinen eläkejärjestelmä.
- Kokonaiseläketurvaa tulisi kehittää edistämällä kaikkia kolmea eläkepilaria.
- Yksilöllisen lisäeläkkeen eläkeikää tulisi Suomessa laskea siten, ettei se olisi ainakaan lakisääteistä vanhuuseläkeikää korkeampi.

FA kiittää valmistelua johtanutta STM:ää sekä muita mukana olleita sidosryhmiä hyvästä ja toimivasta yhteistyöstä nyt käsillä olevien lakimuutosten valmistelussa.

1 PEPP-asetuksen tavoitteet ovat kannatettavia

FA kannattaa PEPP-asetuksen tavoitteita parantaa ihmisten omien eläkesäästöjen riittävyyttä, vastata väestörakenteen aiheuttamaan haasteeseen ja tarjota uusi merkittävä yksityisen pääoman lähde pitkän aikavälin sijoituksia varten. Myös tavoite tukea ihmisten liikkuvuutta mahdollistamalla lisäeläkkeen siirtäminen jäsenvaltiosta toiseen on sinänsä hyvä ja kannatettava, vaikkakin käytännössä vaikea toteuttaa.

Suomessakin tulisi edistää ja kannustaa ihmisten omaehtoista varautumista vanhuuden varalle. Valitettavasti Suomen pitkäaikainen linja on ollut vähentää lisäeläkesäästämisen kannusteita voimakkaasti. Suomen linja on selvässä ristiriidassa EU:n yleisten lisäeläketavoitteiden ja -linjausten kanssa.

2 Lisäeläkkeiden eläkeikää tulisi Suomessa laskea

Yksilöllistä lisäeläkesäästämistä varten Suomessa on jo olemassa yksilöllinen eläkevakuutus ja PS-tili. Näistä voisi olla mahdollista rakentaa myös PEPP-ehtojen mukaisia tuotteita.

Uusien lisäeläkesopimusten kysyntä on kuitenkin olematonta, koska eläkemaksujen vähentämisen edellytyksenä oleva lisäeläkkeiden eläkeikä on liian korkea. Mikäli eläkemaksut haluaa vähentää verotuksessa, on lisäeläkkeen eläkeikä tällöin 68-70 vuotta syntymävuodesta riippuen. Tämä on huomattavasti korkeampi ikäraja kuin työeläkkeen vanhuuseläkeikä.

Esimerkkejä:

> Tällä hetkellä 40-vuotiaan henkilön (s. 1982) työeläkelakien mukainen vanhuuseläkeikä on n. 66 vuotta 11 kuukautta. Hän saisi alkaa nostaa PEPP-eläkettään kuitenkin vasta 70 vuoden iästä.
>
> Tällä hetkellä 55-vuotiaan henkilön (s. 1967) työeläkelakien mukainen vanhuuseläkeikä on n. 65 vuotta 5 kuukautta. PEPP-eläkkeen eläkeikä olisi hänelläkin 70 vuotta.

On täysin selvää, että verokannusteen vastapainoksi lisäeläkkeille kuuluu asettaa jokin riittävän korkea vanhuuseläkeikä. Verokannuste onkin tarpeen nimenomaan siksi, jotta eläkesäästäjä haluaisi sitoutua eläkesopimukseensa tiettyyn eläkeikään saakka. Tällaisen eläkeiän tulisi kuitenkin olla kohtuullinen esimerkiksi suhteessa tavanomaiseen lakisääteiseen vanhuuseläkeikään nähden.

Jotta PEPP-tuote olisi mielekäs myös Suomessa, se edellyttäisi tuloverolain 54 d §:ssä olevien lisäeläkkeen ikärajojen laskemista esimerkiksi työeläkejärjestelmän mukaisen vanhuuseläkeiän kanssa samalle tasolle tai sen alle.

3 PEPP-eläkesopimuksen tulisi olla mahdollinen myös ilman verokannustetta

Hallituksen esityksessä todetaan, että PEPP-säästäminen ei ole kytketty verokannustimiin, eivätkä jäsenvaltiot voi lähtökohtaisesti kieltää PEPP-tuotetta, mihin ei liity kansallisia verokannusteita.

Jäsenvaltioiden on määritettävä PEPP-sopimuksen (kansallinen alatili) kerryttämis- ja maksamisvaiheeseen liittyvät ehdot. Tällaiset ehdot voivat koskea esimerkiksi ikärajoja kerryttämisvaiheen aloittamiselle, kerryttämisvaiheen vähimmäiskestoa, maksujen enimmäis- ja vähimmäismäärä sekä maksatusvaiheen alkamisen vähimmäisikää.

Nyt tällaisia ehtoja ei ole Suomessa määritelty muutoin kuin viittaamalla tuloverolaissa oleviin verokannustettujen eläketuotteiden ehtoihin. Jää siis epäselväksi, minkälaisilla ja kenen määräämillä ehdoilla PEPP-eläkettä voisi säästää siinä tapauksessa, että tuotteelle ei edes haluttaisi mitään verokannustetta. Keskeisin tällainen ehto koskisi eläkeikää.

Sinänsä esimerkiksi eläkeiän säätäminen lailla sellaiselle tuotteelle, jossa ei ole mitään verokannustetta, on yhteiskunnan kannalta tarpeetonta. PEPP-asetuksessa tällaiset sääntelyyn kohdistuvat vaatimukset on kuitenkin asetettu kaikille ”PEPP-tuotemerkillä” tarjottaville tuotteille.

FINANSSIALA RY

Hannu Ijäs